

Najaar 2018

76

Natuurwerkdag op zaterdag 3 november 2018

Vereniging “De Oeverlanden Blijven!”

De Oeverlanden liggen aan de noordkant van de Nieuwe Meer, ten zuiden van de snelweg A4. Vijfendertig jaar geleden heeft een actiegroep dit unieke natuurgebied behoeft voor 'stadsontwikkeling'. De Vereniging "De Oeverlanden Blijven!" (VDOB!) is voortgekomen uit deze actiegroep. Het gebied wordt in samenwerking met stadsdeel Nieuw-West onderhouden door beheervrijwilligers van de VDOB!, die het op traditioneel-ecologische wijze beheren.

Het centrum van de vereniging is het depot, van waaruit de beheervrijwilligers werken. Daar bevindt zich ook het Natuur- en Milieu Educatiecentrum (NME-centrum) De Waterkant, waar de excursies starten, de jeugdnatuurclub BioBende haar activiteiten houdt en Stichting Veldstudie natuureducatie aan schoolkinderen geeft. Het depot en NME-centrum zijn gelegen aan het begin van het Anton Schleperspad, ca. 75 meter vanaf de Riekerweg. U kunt het NME-centrum bezoeken tijdens excursies en doorgaans op dinsdag en woensdag tussen 10.00 en 16.00 uur, wanneer de beheervrijwilligers er zijn, evenals soms op zondag. Telefoon op het depot: 020-6691963.

De *Oever* verschijnt tweemaal per jaar. Daarnaast komt geregeld een digitale nieuwsbrief uit, met informatie over actuele ontwikkelingen. U kunt deze nieuwsbrief ontvangen door uw e-mailadres door te geven. Op www.oeverlanden.nl en in huis-aan-huisbladen worden onze excursies gepubliceerd.

Nieuwe leden kunnen zich opgeven via www.oeverlanden.nl/aanmelden en door minimaal € 12,50 te storten op bankrekening NL47 INGB 0004 0688 09, o.v.v. 'Nieuw lid' en uw naam en adres.

Aan dit nummer werkten mee: Hans Bootsma, Nico Jansen, Liesbeth Stricker, Onno-Sven Tromp.

Bestuur en medewerkers

Liesbeth Stricker, voorzitter, info@oeverlanden.nl
Ruud Jansen, penningmeester
Vacature, ledenadministratie
Nico Jansen, bestuurslid
Jack Groen, publiciteit
Ben Bolscher, webmaster, webmaster@oeverlanden.nl
Onno-Sven Tromp, redacteur, redactie@oeverlanden.nl
Rein Cremer, beheervrijwilligers. Tel: 020-6934480
Vacature, jeugdnatuurclub Biobende, natuurclub@oeverlanden.nl
Stichting Veldstudie: coördinator natuureducatie Paul Kamsteeg.
Tel: 034-7342085, natuureducatie@oeverlanden.nl

In dit nummer

- 2** Colofon en inhoud
- 3** Nachtegaal
- 4** Notulen ALV
- 6** Naamgeving
- 9** Mountainbike-route
- 10** Oude Haagseweg
- 11** Halflandelijkheid
- 12** Activiteiten

Druk: PostNL,
oplage: 750

Foto voorpagina: uitzicht over de Nieuwe Meer, *Hans Bootsma*

Foto: Hans Bootsma

De nachtegaal in de Oeverlanden

De nachtegaal

Al ruim vijftig jaar is de nachtegaal een broedvogel in ons gebied. Steeds de tweede week van april worden we verblijd met het oorstrelende gezang van deze trekvogel. De nachtegaal overwintert in Afrika, ten zuiden van de woestijn gordel. Je vraagt je af of het steeds weer dezelfde vogels zijn die terugkeren naar de Oeverlanden, of vogels die hier geboren zijn. Individueel vallen ze lastig te herkennen.

Ze leven zeer verscholen, soms zie je ze net het fietspad oversteken, daarna verdwijnen ze meteen weer in de dichte begroeiing van braam, meidoorn, vlier of wilg. Alleen als er jongen gevoerd moeten worden, laten ze de voorzichtigheid wat varen. Het nest zit op of net boven de grond, goed verstopt. Maar zo onzichtbaar als ze zijn, zo goed laten ze zich horen. Tenminste vanaf de dag van aankomst tot de langste dag rond 21 juni, als de weersomstandigheden hun goeddunken. Droogte en kou worden minder gewaardeerd dan een mild regenbuitje bij een prettige temperatuur. Juist opklaringen na regen op een zomeravond bevorderen de zang. Op een lage hoge zangpost, vaak de onderste tak van een wat grotere boom.

Na 21 juni is het vrijwel gedaan met de zang en een ruime maand later vertrekken ze alweer naar hun overwinteringsoord. Ze zijn net zo kort als de koekoek en de gierzwaluw in ons land aanwezig. Als je ze gedurende deze korte tijdspanne te horen of zelfs te zien krijgt, is dat best bijzonder en altijd vreugdevol.

Verleden

Als mijn herinnering mij niet bedriegt, hadden we de eerste broedgevallen van de nachtegaal in het begin van de negentiger jaren van de voorbije eeuw. In die tijd verdween de soort uit het Amsterdamse Bos, waar op het hoogtepunt, rond 1965, vijftig paar broedden, maar na 1995 geen broeden meer is vastgesteld. Fantastisch dat ze de oversteek over het Nieuwe Meer gewaagd hebben, waarmee de Oeverlanden een prachtige bonus hebben verdiend. De eerste vestigingsplekken waren aan de westzijde nabij de Ringvaart. In latere jaren telden we tien paar, die bijna tot aan het depot reikten. Oostelijker zijn nooit broedparen vastgesteld, wel incidentele zangwaarnemingen in het Jaagpadbos.

De laatste jaren gaat het in de Oeverlanden beduidend minder met de nachtegaal, afgelopen seizoen waren er slechts drie à vier paren. De vraag is waar dat aan ligt: het opgroeien van de bomen waardoor de ondergroei afneemt, toenemend bezoek, loslopende katten, enkele jaren met festivals? Een andere vogelsoort die in min of meer dezelfde habitat leeft is de grasmus, die de laatste jaren vrijwel verdwenen is. In Nederland als geheel is het aantal

Nachtegaal | Foto:Wikipedia - J. Dietrich

nachtegalen redelijk stabiel; na een ernstige afname in het binnenland is er een toename in de duinstreken te zien geweest. Verdroging is de grote vijand, waardoor de soort op de Rode Lijst is geplaatst als kwetsbaar.

Toekomst

Willen we deze prachtige zanger behouden voor de Oeverlanden, dan is een beschermde status niet voldoende. Waarschijnlijk moet actief beheer de habitat van de nachtegaal op voldoende kwaliteit houden. Steeds opnieuw moet het stadium van ontwikkeling gemaakt worden waarin deze vogel zich prettig voelt. Ook andere vogels kunnen hiervan profiteren, zoals de al genoemde grasmus en koekoek. Het lijkt de moeite meer dan waard om deze geweldige zangvogel voor de liefhebber niet verloren te laten gaan, zoals in het Amsterdamse Bos wel gebeurd is door een tekort aan beheer.

Alleen al voor het behoud van de romantiek waar niemand zonder kan.

*They went arm in arm along the road
'Til they came to a stream
And they both sat down together, love
To hear the nightingale sing...*

(Dubliners 1964)

Literatuur:

J.J.Frieswijk, De vogelwereld van het Amsterdamse Bos (1968).

Martin Melchers en Remco Daalder (red.), Sijsjes en drijfsijsje (1997). Nachtegaal blz. 157, door Wim van der Schot.

Dick de Jonge e.a., Het Amsterdamse Bos. Natuur dichtbij de stad. (2003).

Atlas van de Nederlandse broedvogels, SOVON (2002).

Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels. LNH (2010).

Nico Jansen

Notulen Algemene ledenvergadering 19 mei 2018

Plaats: De Waterkant in de Oeverlanden

Datum: 19 mei 2018

Aanwezig: Gaby van Meerwijk, JanKees van Dijk, Ben Bolscher, Gerard Molewijk, L. de Haan, Ans van Willigen, Tom van de Ax, Egbert Tellegen, Menno Vermeulen, Dick van der Horst, Hans Hirschfeld, Ria Stricker, Hans Bootsma, Josie Dubbeldam, Paul Kamsteeg, Lucie Meijer, Ton Copier, Sally Tee, Saskia Boerma, Liesbeth Stricker, Tello Neckheim, Daphne de Wijs, Nico Jansen.

Afwezig met bericht: Ruud Jansen

Opening en vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

Bestuursmededelingen

- Het verslag van de vorige ALV staat in *Oever 74* en wordt uitgedeeld.
- Ruud Jansen, de penningmeester, heeft zich afgemeld voor deze vergadering.
- Egbert Tellegen heeft zich aangemeld als adviseur van het bestuur.
- G. van Meerwijk was vorige keer aanwezig en stond niet op de aanwezigheidslijst.
- De naam van Josie Dubbeldam stond onjuist op de lijst.

Ingekomen stukken

Ria Beerlage heeft de map ingeleverd met de handgeschreven adressenlijst van leden gemaakt door oud-bestuurslid Chris Arntzen. Een historisch werk dat een mooie plaats zal krijgen in de archiefkast.

Notulen ALV 13 mei 2017

De notulen worden tekstueel goedgekeurd. Naar aanleiding van de PR-taken geeft Hans Bootsma aan dat hij initiatief wil nemen en graag foto's wil laten plaatsen. Tevens maakt Hans van de gelegenheid gebruik om te vermelden dat hij van mening is weinig waardering van het bestuur te krijgen voor zijn activiteiten. Het bestuur verzoekt Hans in de toekomst overleg te plegen alvorens namens de vereniging activiteiten te organiseren. Afsproken wordt dat Hans een afspraak zal maken met de voorzitter voor een gesprek en dat Egbert Tellegen daarbij aanwezig zal zijn.

Jaarverslag bestuur

Het verslag wordt ongewijzigd goedgekeurd.

Jaarverslag beheervrijwilligers

Nico geeft een compliment voor de vertaling van de zang van de nachtegaal in de tekst van het verslag.

Jaarverslag BioBende

Liesbeth Stricker meldt dat we op zoek zijn naar een geschikte nieuwe begeleider. Paul Kamsteeg geeft aan dat het via de Stichting Veldstudie zou kunnen gaan. Jack Groen heeft een nieuwe folder gemaakt over de natuurclub, die gebruikt wordt om nieuwe BioBende-leden te bereiken.

Jaarverslag publiciteit

Hans Bootsma vraagt of de flyer voor de werving al is gemaakt door Jack Groen. Het concept ligt er, maar de flyer is nog niet naar de drukker.

Bespreking jaarcijfers 2017

Liesbeth Stricker geeft een toelichting op de cijfers, omdat Ruud Jansen afwezig is.

Jan-Kees van Dijk heeft een vraag over de begeleiding van scholen. Waar zijn de 680 euro gebleven die begroot zijn en waarom kregen de mensen van de natuurclub BioBende wel betaald en hij niet? De vermelde 680 euro in de begroting van 2017 is het bedrag over 2016, maar dat is in dat jaar niet is uitgekeerd. JanKees heeft begin 2017 het bedrag over 2016 uitgekeerd gekregen. De natuurclub had een eigen inkomstenbron, omdat de leden daarvoor betaalden, daar werden de medewerkers van betaald.

Lucie Meijer vraagt of er niet uit de ledencontributie geld naar de vrijwilligers kan. Liesbeth antwoordt dat uit de contributie geen geld naar de onkostenvergoeding van de beheervrijwilligers zal gaan. Natuurlijk is het op incidentele wijze mogelijk iets aan de beheervrijwilligers te geven, zeker nu er over 2017 extra contributie is binnengekomen door een inhaalactie van achterstallige contributie. Verder is er voor 2018 via een andere route subsidie aangevraagd en ontvangen. Er is 2200 euro binnengekomen, dat kan besteed worden aan de beheervrijwilligers. De reserve kan niet worden aangesproken, omdat anders de vereniging als geheel in gevaar komt. Het is gebruikelijk om een bepaalde reserve te hebben, niet te veel maar ook niet te weinig. Hans vraagt zich af waarom er twee bankrekeningen zijn. Ria Stricker (kascommissie) legt uit waarom het geld verdeeld is over twee rekeningen.

Verslag kascommissie

De kascommissie bestond uit Reinder van der Put en Ria Stricker. Ria leest het verslag voor van de kascommissie met daarin het advies het bestuur te dechargeren voor het financieel beleid 2017. Het jaarverslag wordt vervolgens goedgekeurd.

Begroting 2018

Gerard Molewijk vraagt of de vereniging nog subsidie gaat aanvragen als er in de stad een nieuw college is geïnstalleerd. Liesbeth antwoordt aan dat we dan gewoon weer subsidie gaan aanvragen. Gerard is verbaasd dat

de vereniging enorm zuinig werkt en dat ze daarom nog steeds niet gehonoreerd wordt met een subsidie. Lucie Meijer vraagt zich af of wij bijdragen zouden kunnen vragen aan bezoekers en bedrijven die op bezoek komen. Saskia Boerma (Ons Buiten) geeft aan dat Surfclub Amsterdam subsidie aanvraagt bij het Schipholfonds. Ook geeft zij aan dat de gemeente meer geld wil vrijmaken voor groen. Bestuur legt uit dat we wel instanties aanschrijven, maar dat na veel bureaucratie blijkt dat we dan toch niet passen bij de voorwaarden die eraan worden gesteld, zoals bij het Schipholfonds.

Egbert Tellegen vraagt zich af of het mogelijk is om coalities te vormen. Saskia geeft aan dat het Groenplatform Amsterdam bestaat, daar is de vereniging bij betrokken. Saskia legt uit welke bedreigingen er zijn om groen te veranderen in 'rood'. Egbert vraagt zich af of er, als een soort PR-activiteit, een pad genoemd zou kunnen worden naar Clovis Cnoop Koopmans. Gerard geeft aan dat er een inspiratiebijeenkomst was op 13 maart over de Oeverlanden. De discussie ging over de bouw van het station en het 'verkeerd om denken' over reizigersaantallen. Gerard heeft op die avond ook aangegeven dat het bestaan van de Oeverlanden het effect is van jarenlang overleg en beleid, en dat het niet zomaar een gebied is dat vanzelf is ontstaan. Saskia meldt dat zij na 13 maart haar ongenoegen heeft uitgesproken over het station en kwam erachter dat er plannen zijn voor kantorenbouw op een tweede Zuidas. Het hangt af van het komende college, welke bedrijven er komen. Gerard vraagt of het bestuur daar op ingaat.

'PM' staat voor 'pro memorie', er was geen natuurclub.

Benoeming nieuwe kascommissie

Ria Stricker blijft lid en Menno Vermeulen neemt als nieuw lid deel aan de kascommissie.

Verkiezing bestuursleden

Daphne de Wijs en Tello Neckheim nemen afscheid van het bestuur. Ruud Jansen, Nico Jansen en Liesbeth Stricker geven aan in het bestuur te willen blijven. Ria Stricker adviseert om Bert Stampkot als nieuw bestuurslid te vragen.

Rondvraag

- Ton Copier: Complimenteert de vereniging met haar kalender en vraagt zich af of de weekindeling niet anders kan. Ben Bolscher en Nico Jansen gaan zich erover beraden.
- Egbert Tellegen: Hij was op vergadering van GroenLinks en adviseert om contact op te nemen met deze groep. Louise reageert daarop dat Nieuw en Meer al contact heeft gezocht met de leden van GroenLinks.
- Ben: wil graag dat er een Nel Ypenburg-bankje komt. Nico geeft aan dat de productie onregelmatig van de hand komt, maar zal eraan denken.
- Sally Tee: Complimenteert ons met het blad en vindt het een mooie zaak dat er nog steeds vrijwilligers zijn die actief zijn voor en in de Oeverlanden.
- Hans Bootsman vraagt zich af waarom er nog steeds geen pad is genoemd naar Henk Gerritsen. Het toenmalige stadsdeelbestuur honoreerde ons verzoek niet. Het bestuur zal opnieuw een aanvraag doen.

Afsluiting

Oproep: Ben Bolscher vraagt belangstellenden voor de nieuwsbrief om e-mailadressen.

Liesbeth Stricker

Het (oude) bestuur | Foto: Hans Bootsma

veel landschapselementen zijn in feite onbenoemd, zoals de paadjes tussen het Anton Schleperspad en het **Oeverpad**, of hebben een al te triviale naam. De naamgeving is dan ook nog niet uitgekristalliseerd. Het kan zich het best op een organische manier blijven ontwikkelen. Maar het zou toch goed zijn dit van tijd tot tijd vast te leggen, om zo op den duur te komen tot een geheel met blijvende waarde.

Geografische namen drukken een bepaalde verbondenheid uit. Zelfs kunnen ze een politieke lading krijgen, als je alleen al kijkt naar het huidige geharrewar rond de naam van het land Macedonië. Zo emotioneel ligt het bij ons natuurlijk niet, we zijn niet van plan de Vrije Republiek der Oeverlanden uit te roepen, maar politieke betekenis is er niet altijd los van te zien. Het reflecteert onze langdurige en innige betrokkenheid en onze zorgvuldige omgang met ons gebied. Het laat iets zien van onze wil en vasthoudendheid om het gebied te beschermen tegen toekomstige bedreigingen.

Niet onvermeld mag blijven dat bestuurslid Nico Jansen de laatste jaren een aantal mooie zitbankjes heeft vervaardigd met eveneens historische namen. Nadat al eerder een **Chris Arntzenbankje** door de vereniging was geplaatst, volgden bankjes vernoemd naar Henk Gerritsen, Jac. P. Thijssen en Betje Polak. Een Jan Strijbos- en een Jan Swammerdambankje liggen nog in het verschiet.

Ideeën

Mochten er elders goede ideeën leven, stuur deze naar beheer@oeverlanden.nl. Verder is het zo dat het mogelijk is bij de gemeente voorstellen in te dienen voor namen voor onbenoemde bruggetjes. Dat zijn er heel wat in ons gebied: alle bruggetjes over de **Ecosloot** achter de **Recreatiezone** met haar strandjes komen hiervoor nog in aanmerking, alsmede het charmante bruggetje tussen

De 'Eiffeltoren' van de Oeverlanden, de 'kauwgomballenboom' van Timo Goosen, aangezien voor Witte Wieven | Foto: Hans Bootsma

het Jaagpadbos en het Jaagpad. Van Egbert Tellegen is alvast de suggestie afkomstig om ook een pad of wellicht een bruggetje te vernoemen naar Clovis Cnoop Koopmans, het PvdA-gemeenteraadslid dat halverwege de jaren tachtig een ommezwaai maakte door ervoor te pleiten de Oeverlanden niet te bebouwen, hetgeen van beslissende betekenis bleek te zijn.

Hans Bootsma (met medewerking van Rein Cremer)

Het bruggetje over de Jaagpadsloot verdient een naam; nu draagt het nummer 1859 | Foto: Hans Bootsma

Aanleg van een mountainbike-route in de Oeverlanden

Trail

In het voorjaar van 2017 werd Carla Peperkamp, contactpersoon voor het beheer in de Oeverlanden via stadsdeel Nieuw-West en coördinator voor deze werkzaamheden, benaderd om een voorgestelde route voor een mountainbike-trail te beoordelen. Deze route gaat door het sportpark Sloten en door de Oeverlanden, ook door het natuurgebied. Op verzoek van Carla is Hans Bootsma meegelopen met een vertegenwoordiger van een natuuradviesbureau, om te bekijken of erg kwetsbare plekken in de voorgestelde route misschien verlegd konden worden. Duidelijk was echter dat de route hoe dan ook door het natuurgebied zou gaan, daar kon niet aan getornd worden.

Schade

Daarop is door het bestuur en de beheervrijwilligers van Vereniging 'De Oeverlanden Blijven!' schriftelijk gereageerd richting de projectleider, om te melden dat een MTB-route door het natuurgebied schadelijk zou zijn voor flora en fauna en weleens het einde zou kunnen betekenen van het nachtegalengebied. De enige reactie was dat men het jammer vond dat de vereniging de meerwaarde van een MTB-route niet inzag.

Nadat de projectleider een andere baan had geaccepteerd, bleef het lange tijd stil en kregen wij hoop dat het project was stilgelegd. Maar afgelopen april ontvingen wij signalen dat het proces weer was opgestart. Dus hebben wij contact gezocht met de nieuwe projectleider, die bereid bleek ons op de hoogte te houden van de voortgang. Dat deed hij eind april en in augustus. Toen pas bleek ons dat de projectleider, in casu de gemeente Amsterdam, van mening was dat

er geen vergunning nodig was voor de aanleg van de MTB-route, wat ons verraste. Wij waren van mening dat de aanleg van de MTB-route strijdig zou zijn met het bestemmingsplan.

Steun

Vervolgens kregen wij steun van andere gebruikers van de Oeverlanden, waaronder tuinpark Ons Buiten en de kunstenaarsvereniging van Nieuw en Meer. Gezamenlijk zijn wij opgetrokken en we hebben zowel bij het stadsdeel Nieuw-West als de commissie Ruimtelijke Ordening van de gemeente Amsterdam ingesproken, met als gevolg dat het proces voorlopig is stopgezet. Er is namelijk duidelijk gebleken dat een door de gemeenteraad aangevraagd onderzoek niet of slechts gedeeltelijk is uitgevoerd. En dat de aanleg van de MTB-route wel degelijk in strijd is met het bestemmingsplan en dat er dus een omgevingsvergunning moet worden aangevraagd. De huidige wethouder Ruimtelijke Ordening en Duurzaamheid, Marieke van Doorninck, wil een en ander duidelijk hebben alvorens verder te gaan met de MTB-route. Dit wordt vervolgd, maar de start van de aanleg van de route, die gepland half september 2018 was, is in elk geval uitgesteld.

Liesbeth Stricker

Natuurgebied | Foto: Hans Bootsma

Oude Haagseweg op pad naar de nieuwe tijd

Oude Haagseweg

Vanaf 1938 liep Rijksweg 4 diagonaal door de Riekerpolder om ter hoogte van de Ringspoordijk op de Sloterweg aan te sluiten en te eindigen op het Aalsmeerplein. In 1968 werd de snelweg in noordelijke richting verlegd op een dijklichaam, wat ongelijkvloerse kruisingen mogelijk maakte, en werd de snelweg aangesloten op de Ringweg A10. Sindsdien heet de verlaten snelweg: Oude Haagseweg.

Het oostelijke gedeelte van de Oude Haagseweg, tussen het BP-benzinestation en de Johan Huizingalaan, is in 1975 aangelegd en voorzien van natuurvriendelijke bermen, die nog steeds een rijke vegetatie en een rijk insectenleven kennen. Dit gedeelte is vijf jaar geleden opnieuw ingericht, waarbij de lelijke, verroestte vangrails zijn vervangen door een dijkje, er enkele faunapassages zijn aangebracht en de parkeerhavens zijn opgeheven. Graag hadden we gewild dat de weg wat kleiner gedimensioneerd was naar twee keer één rijbaan, maar het eindresultaat is goed.

Het westelijke gedeelte van de Oude Haagseweg, met de brug over de Ringvaart, is praktisch blijven liggen zoals het was. Alleen het gebruik ervan is veranderd, en helaas niet ten goede. Waar nu de vrije busbaan ligt, was eerder parkeer ruimte voor de bezoekers van de Oeverlanden. Deze ruimte is opgeslokt door de bussen, parkeren gebeurt sindsdien in de bermen van de noordelijke weghelft, waarover ook het autoverkeer richting Ringvaart zich afspeelt. Fietsers en voetganger moeten zich samen behelpen op het fietspad, waar de neuzen van schuin geparkeerde auto's overheen steken.

Opheffen

Sommige stedenbouwkundigen zouden de Oude Haagseweg helemaal willen opheffen, waardoor de

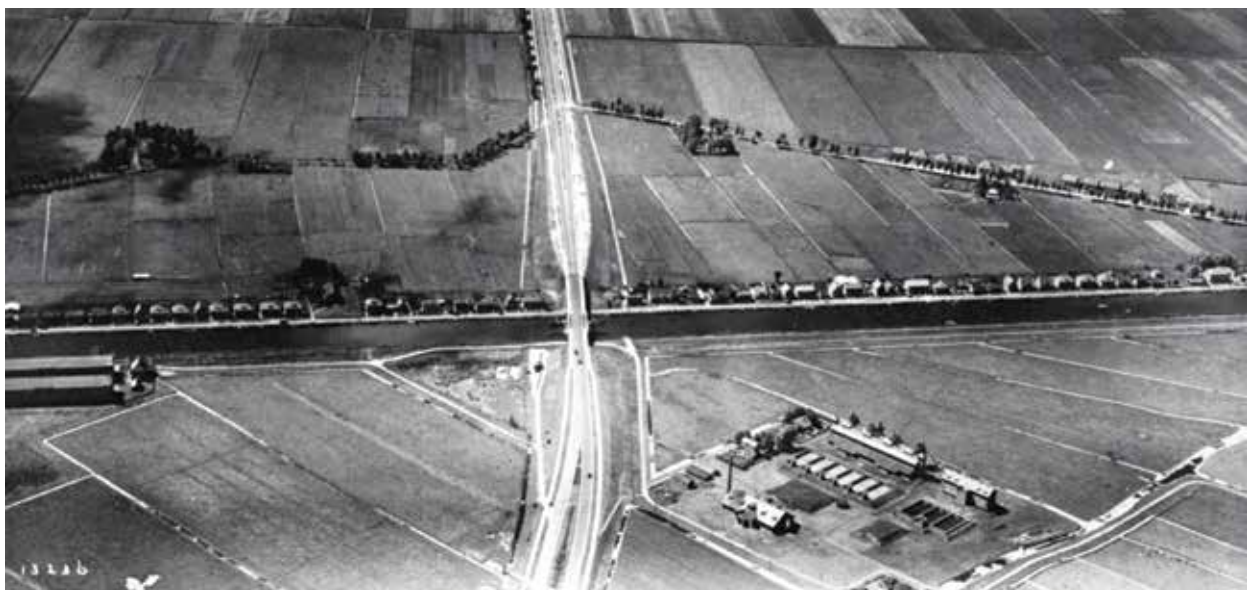
Oeverlanden mooier aansluiten op het polderland. Beseft moet worden dat het talud van de opritten naar de brug over de Ringvaart zijn opgebouwd met vliegas, het restproduct uit de afvalverbranding, afgedekt met een meter schone grond. Verwijdering daarvan zal met hoge kosten gepaard gaan. Het handhaven van de Oude Haagseweg heeft veel maatschappelijk voordeel: er hoeft geen nieuwe ontsluiting gemaakt te worden en de fietsroute Schiphol-Zuidas v.v. kan gemakkelijk gerealiseerd worden als te zijner tijd de nieuwe fietsbrug over de Schinkel een feit is.

Inpassing

Dat vereist wel een mooie inpassing in de omgeving: een fietsstraat waar het gemotoriseerd verkeer, de bussen inclusief, te gast zijn. De bussen nemen dan niet langer onbescheiden ruimte in, zodat er parkeer ruimte is op de zuidelijke rijbaan, voor bezoekers van de Oeverlanden. Door middel van betaald parkeren kunnen inkomsten verworven worden voor het beheer van het gebied. In het Amsterdamse Bos is dit systeem al ingevoerd bij de parkeerplaats bij de Bosbaan.

Aan de zuidzijde van de Oude Haagseweg moet een wandelpad komen, dat wordt doorgezet over de brug van de Ringvaart. Naar verluidt wordt deze brug vernieuwd en verbreed. Betonrot dwingt daartoe en verbreding maakt dat de bussen elkaar op de brug kunnen passeren, zodat de verkeerslichten kunnen vervallen. Als het nodige geld voorhanden is en een goede wil, kan de Oude Haagseweg een prachtige toekomst tegemoet zien. Met de hoge brug als de 'Mont Ventoux van Sloten', als hoogtepunt.

Nico Jansen

De Haagseweg, Rijksweg 4, in het jaar van opening 1938, gezien naar het westen. Op de voorgrond rechts de militaire drinkwaterinstallaties en links de Rijksmagazijnen op het voormalige fort aan het Nieuwe Meer. De Genieweg daarvandaan loopt naar de Sloterweg, Margaretha Hoeve. De Ringvaart met daarachter de Koekoekslaan en de Meidoornlaan, de westzijde van de Riekerpolder en de oever van het Haarlemmermeer, tot 1852. Daarachter de Schipholweg en de uitgestrekte akkers van de Haarlemmermeerpolder, nu allemaal terrein van Schiphol.

Landschapspark | Foto: Hans Bootsma

De Oeverlanden: zelfkant van de stad

Zelfkant

Wie in het woordenboek kijkt bij het lemma 'halflandelijkheid', vindt daar een citaat uit een bekend gedicht van Simon Vestdijk uit 1931. De eerste strofe en de daaropvolgende regel luiden als volgt:

*Ik houd het meest van de halfland'lijkheid:
Van vage weidewinden die met lijnen
Vol wasgoed spelen; van fabrieksterreinen
Waar tussen arm'lijk gras de lorrie rijdt,*

Bevrucht met het geheim der dokspoorlijnen.

Vestdijk heeft het gedicht de titel 'Zelfkant' gegeven. De zelfkant van een lap gewezen stof is de 'natuurlijke rand' van die lap, waar de inslagdraden van richting veranderen. De noordelijke Oeverlanden zijn ook te zien als (een deel van) een soort zelfkant: de zelfkant van de stad. De Oeverlanden vormen een natuurlijke rand van de stad, een rand die bij de stad hoort.

Halflandelijkheid

Maar terug naar 'halflandelijkheid'. Wat bedoelde Vestdijk daarmee? Het woordenboek geeft als betekenis: 'gebied dat ligt tussen stad en land en van beide kenmerken heeft'. De halflandelijkheid waardoor Vestdijk zich liet inspireren, met dokspoorlijnen, weidewinden en kalkovens (zie verderop), was waarschijnlijk het gebied aan de rand van Harlingen. Vestdijk werd in dat havenstadje geboren en bracht er het grootste deel van zijn jeugd door.

Je zou de Oeverlanden ook als een vorm van halflandelijkheid kunnen zien. Het gebied ligt aan de rand van de stad, daar waar de stad overgaat in het omliggende platteland. De Oeverlanden worden wel een 'landschapspark' genoemd. Volgens Wikipedia verwijst die term naar 'gebieden met grote landschappelijke kwaliteit die bescherming behoeven'. De combinatie van de begrippen 'landschap' (niet-stedelijk) en 'park' (stedelijk) geeft mooi aan dat het om halflandelijkheid gaat.

Meerwaarde

Ik denk niet dat Vestdijk ooit door de Oeverlanden heeft gestruind. Maar ik weet zeker dat hij de halflandelijkheid van het gebied zoals we het nu kennen, zou hebben herkend en gewaardeerd. In de tweede strofe van

'Zelfkant' schrijft hij: 'Want 'k weet, er is waar men het leven slijt / En toch niet leeft, zwerfend meer eenzaamheid / Te vinden dan in bergen of ravijnen.' De 'eenzaamheid' waarover hij schrijft, heeft de positieve connotatie van 'rust'. In een halflandelijk gebied als de Oeverlanden vind je volgens Vestdijk dus nog meer rust dan in bijvoorbeeld een bergachtig natuurgebied. Dat is een mooie observatie. Aan de waterkant kun je juist zo genieten van het weidse uitzicht over de Nieuwe Meer doordat de drukte van de stad nog maar net achter je ligt.

Als je het groen van de Oeverlanden in loopt, vergeet je meteen dat je eigenlijk nog in de stad bent. Het is echt een plek om even op adem te komen. Aan de waterkant in de Oeverlanden besef je bij het overkomen van een vliegtuig van of naar Schiphol weer hoe waardevol het is om zo'n groene rand langs de stad te hebben. Als je wandelend of fietsend door de Oeverlanden de auto's over de A4 hoort razen of een trein hoort denderen, raak je nog meer doordrongen van de noodzaak om het gebied te beschermen tegen opdringerige plannenmakers. Juist het feit dat halflandelijke gebieden als de Oeverlanden op de overgang van stad naar land liggen, geeft zulke gebieden een meerwaarde.

Inspiratie

Volgens Vestdijks gedicht valt er in een gebied vol halflandelijkheid veel te beleven. In de tweede strofe beschreef hij al dat een halflandelijke gebied meer rust kan bieden dan de vrije natuur. In de derde strofe borduurt hij daarop voort: 'De walm van stoomtram en van blekerij / Of van de ovens waar men schelpen brandt / Is meer dan thijmgeur aanstichter van dromen.'. Met andere woorden: de ware romanticus kan in een halflandelijke gebied zijn hart nog meer ophalen dan in de vrije natuur.

Het contrast tussen de hectiek van bebouwing en verkeer aan de ene kant en de natuurlijke rijkdom en rust aan de andere kant zorgt ervoor dat je in de Oeverlanden afstand kunt nemen van het alledaagse leven. Wie zich regelmatig een wandeling of fietstocht door de groene rust aan de rand van de stad gunt, krijgt volgens Vestdijk vanzelf nieuwe, verfrissende ideeën en inzichten ('dromen'). Zo vormen de Oeverlanden een bron voor inspiratie, voor alle Amsterdammers die het lukt zich even aan het stadse rumoer te onttrekken.

Onno-Sven Tromp

Beheerders in actie | Foto: Hans Bootsma

Activiteiten

Voor alle activiteiten geldt: verzamelen bij verenigingsgebouw De Waterkant in de Oeverlanden. Voor leden en kinderen is de deelname gratis, niet-leden betalen € 2,50 per persoon. Van tevoren opgeven is niet nodig; wel voor de Natuurwerkdag. Voor meer informatie kunt u contact met ons opnemen via www.oeverlanden.nl/contactformulier of via een e-mail aan info@oeverlanden.nl.

Natuurwerkdag

zaterdag 3 november 2018, 11.00-16.00 uur

Op vijfhonderd verschillende locaties krijgt het landschap in Nederland op de natuurwerkdag een opknappbeurt dankzij vele vrijwilligers. Het beheer in de Oeverlanden wordt gedurende het jaar uitgevoerd door de beheervrijwilligers. Op zaterdag 3 november kunnen leden en andere belangstellenden daaraan meewerken. Zo kan iedereen zien wat er allemaal komt kijken bij het beheren van een mooi natuurgebied als de Oeverlanden. Wij verzoeken leden en belangstellenden zich uiterlijk maandag 29 oktober aan te melden voor deze natuurwerkdag, vanwege de voorbereidende werkzaamheden. Aanmelden via: www.natuurwerkdag.nl. Voor de harde werkers wordt er rond lunchtijd een lekkere kom (vegetarische) soep met brood geserveerd.

Soep-en-zopie

zondag 3 februari 2019, 13.00-16.00 uur

Onze traditionele Soep-en-zopie-bijeenkomst in de winter. Het bestuur van de vereniging hoopt ook nu weer veel leden te kunnen verwelkomen in De Waterkant om een toast uit te brengen op het nieuwe jaar. En zoals men dat gewend is, gebeurt dat weer met soep, ook vegetarisch, en voldoende zopie. Wij hopen deze middag weer veel mensen te ontmoeten die de Oeverlanden een warm hart toedragen.

Kijk ook op www.oeverlanden.nl of www.facebook.com/oeverlandenblijven.

Installatie La Vie En Rose | Through Rose Colored Glasses van Daniella Rubinovitz als onderdeel van een manifestatie in de Oeverlanden, georganiseerd ter gelegenheid van het dertigjarig bestaan van de kunstenaarskolonie Nieuw en Meer | Foto: Liesbeth Stricker